

Sumarul ediției

- Ordonanța de urgență nr. 117/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale precum impozitarea veniturilor necunoscute
- Noua Lege a Avocaturii
- Legea de aprobare a OUG 76/2010 pentru modificarea și completarea OUG 34/2006, privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii
- Afirmațiile din interviul acordat de ministrul Teodor Baconschi unui cotidian central, unde șeful diplomației românești a declarat că MCV este folosit în alte domenii și devine un handicap

Ordonanța de urgență nr. 117/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale precum impozitarea veniturilor necunoscute

Codul fiscal a suferit modificări în privința impozitării averii nejustificate. În acest sens, OUG 117/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, Art. 79¹ referitor la impozitarea veniturilor necunoscute prevede că „orice venituri constatate de organele fiscale, în condițiile Codului de procedură fiscală, a căror sursă nu a fost identificată se impun cu o cotă de 16% aplicată asupra bazei impozabile ajustate pe baza procedurilor și metodelor indirecte de reconstituite a veniturilor sau cheltuielilor. Prin decizia de impunere organele fiscale vor stabili cuantumul impozitului și al accesoriilor.”

Ministrul Finanțelor, domnul Gheorghe Ialomițeanu a declarat: "Pentru acele persoane fizice care nu-și declară veniturile, adică sunt în situația să aibă venituri foarte mari și impozitate 0, averi foarte mari, dar fără să aibă venituri a căror impozitare să se fi făcut în mod legal, le transmit că nu pot să stea liniștiți. Adică nu pot să aibă iahturi, vile și își petrec vacanțele în locurile unde tarifele sunt extrem de mari, iar ei nu pot să justifice prin veniturile declarate".

Transparency International Romania notează că prin această prevedere s-a făcut o extindere a principiului existent pentru persoanele juridice în cadrul procedurii de „constatare a stării de fiscalitate”. O asemenea abordare este similară celei existente în Statele Unite, unde se face balanța patrimonială a tuturor contribuabililor pornind de la activul și pasivul patrimonial, independent de declarațiile formale ale persoanelor fizice.

Din punct de vedere constituțional este posibilă o inversare a sarcinii probei, autoritățile nefiind obligate să demonstreze ilicitul pentru că în cazul acesta nu funcționează prezumția de legalitate a averii dobândite, ca în cazul sancțiunii confiscării unei părți a averii, ci este în sarcina persoanelor fizice să demonstreze îndeplinirea obligațiilor fiscale, statuate ca îndatoriri individuale în Constituție.

SEMNAL DE ALARMĂ

Modificarea Codului fiscal în acest sens are o serie de efecte secundare care pot să fie dăunătoare:

1. Această măsură are natura de a albi averile ilicite prin fiscalizarea corupției, ceea ce pune în discuție și caracterul ilicit al mitei atâtă vreme cât și sumele provenite din mită, și care nu pot fi declarate, pot să fie subiect al impozitării.
2. În situația în care Ministerul Finanțelor Publice prin ANAF, aplică la persoanele fizice procedura „constatării stării de fiscalitate” pentru averile nejustificate se pune în discuție rațiunea pentru care mai este necesară componenta de control a averii la Agenția Națională de Integritate, cu atât mai mult cu cât noua formă a legii ANI a limitat substanțial capacitatea jurisdicțională a instituției, pentru a fi în acord cu prevederile Constituției.
3. În acest context TI-România recomandă ca în codul fiscal să fie incluse prevederi care să menționeze că impozitarea nu creează prezumția de legalitate asupra patrimoniului fiscalizat, împiedicând albirea averii ilicite precum și regândirea și redimensionarea politicii publice privind ANI și nu doar armonizarea și ajustarea legislativă așa cum s-a întâmplat prin Legea nr. 176/2010.

SEMNAL DE ALARMĂ

Amendamentele propuse în organizarea și exercitarea profesiei de avocat ridică o serie de elemente cu efecte potențiale în:

1. Dispozițiile discriminatorii prevăzute de art. 19 alin. 7, trebuie să ia în considerare poziția specială pe care o are un ales public și care nu ar trebui să tragă foloase personale în considerarea statutului avut. Rolul celor menționați de art. 19 alin. 7, este de a-și exercita atribuțiile în conformitate cu legea și interesul public și de a nu urmări beneficii de natură patrimonială în timpul, sau în urma exercitării mandatului prin folosirea și invocarea poziției publice avute.
2. Prin noua reglementare se legitimizează tocmai reversul dispozițiilor prevăzute în *Legea 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției*, fiind introdusă într-o profesie juridică o categorie de persoane supuse unui regim strict de incompatibilități și conflicte de interese în considerarea funcțiilor deținute, fără susținerea unui examen și prin consacrarea concepției superiorității civile a acestora.
3. O altă neconcordanță cu legislația în vigoare și o limitare a dreptului la educație a avocatului stagiar este introducerea alin. 2 indice 1, art. 17 din lege, conform căreia avocații stagiați pot urma cursuri de pregătire profesională doar cu acordul îndrumătorului. Această limitare introdusă conferă îndrumătorului un drept de exclusiv cu privire la oportunitatea perfecționării profesionale a unui avocat stagiar.

Noua Lege a Avocaturii

Modificarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat realizată prin adoptarea Legii nr. 270/22.12.2010, consacră prin modificarea adusă art. 19, dreptul avocaților stagiați de a dobândi calitatea de avocat definitiv dacă au exercitat cel puțin un mandat de parlamentar, primar, viceprimar, președinte de consiliu județean sau vicepreședinte de consiliu județean.

Noua redactare a textului legal instituie o excepție de la dispozițiile normative care prevăd efectuarea stagiului obligatoriu de doi ani finalizat prin susținerea examenului de definitivat în profesie și extinde nejustificat categoria persoanelor care pot beneficia de această excepție. Calitatea de fost parlamentar, primar, viceprimar, președinte de consiliu județean sau vicepreședinte de consiliu județean, nu presupune acordarea de drepturi speciale persoanelor care au promovat examenul de intrare în profesia de avocat, facilitatea legală de a deveni avocat definitiv fără efectuarea stagiului de doi ani, fiind prevăzută inițial de către legiuitor, doar în beneficiul acelor persoane care au pregătirea juridică necesară dobândită în timpul exercitării unei alte profesii de specialitate juridică.

Amendarea legii în considerarea fostului statut public avut, duce la discriminarea celor care au intrat în profesia de avocat și care nu se regăsesc în categoriile nou introduse. Această discriminare profesională nu este justificată de nici un text legal, fiind neavenită și cu rădăcini situate exclusiv în sfera politicului și nu a realităților juridice. Raționamentul legiuitorului cu privire la această modificare efectuată în scopul unei organizări mai eficiente a profesiei de avocat este cel puțin neclar, prin art. 19 este extinsă categoria persoanelor care pot deveni avocați definitivi doar pentru că sunt foști parlamentari sau aleși locali, iar pe de altă parte prin art. 16 modificat, este eliminată dispoziția conform căreia doctorii în drept nu mai pot deveni avocați definitivi fără susținerea unui examen.

De asemenea, apare problema conflictului de interese, existând posibilitatea anulării efectelor acestei prevederi legale și a eludării scopului pentru care a fost consacrată aceasta. Introducerea acestei dispoziții consacră legalitatea unui eventual conflict de interese posterior în sarcina persoanelor care au deținut o funcție publică, deveniți avocați definitivi ca o consecință a funcției, în sensul folosirii în interes personal de către aceștia a influenței anterior dobândite ca urmare a poziției avute.

Legea de aprobare a OUG 76/2010 pentru modificarea și completarea OUG 34/2006, privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii

Ordonanța nr.76/2010 aprobată de Guvern a venit în contextul necesității de a eficientiza absorbția fondurilor europene și de a accelera procedurile de achiziție publică. În ceea ce privește transparența procesului de achiziție, obligația publicării a fost extinsă și asupra invitațiilor de participare. Mai mult, noile reglementări prevăd accesul direct, complet și nerestricționat al operatorilor economici la întreaga documentație de atribuire, odată cu publicarea acesteia în SEAP de către autoritatea contractantă.

Din păcate însă, o prevedere extrem de importantă adusă de OUG 76/2010 – criteriul de experiență similară aplicat operatorilor economici și noțiunea bunei execuții și a ducerii la bun sfârșit a contractelor anterioare – nu mai apare în legea adoptată de Parlament. De asemenea, nu se prevede eliminarea firmelor care au executat contracte de proastă calitate, vulnerabilizând astfel acest tip de proces accelerat de atribuire a contractelor și mărințind așadar riscul de creștere a numărului de despăgubiri.

O modificare majoră propusă de OUG 76/2010 și păstrată cu unele modificări după procedura legislativă din Parlament, privește procedura de contestații: orice contestație va fi soluționată la finalizarea procedurii, odată cu raportul procedurii, iar contractul va fi semnat imediat după ce Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor va emite decizia. S-a dorit astfel eliminarea perioadei de suspendare, întreg pachetul de contestații soluționându-se o singură dată, dar și inflația de contestații prin introducerea prevederii privind reținerea unei sume fixe din garanția de participare de către autoritatea contractantă, dacă este respinsă pe fond contestația.

Textul elimină alternativa de formularea a contestațiilor, acestea fiind permise doar pe cale administrativ-jurisdicțională, nu și în justiție, în situația în care participanții la procesul de achiziții publice se consideră vătămați într-un drept ori într-un interes legitim printr-un act al autorității contractante sau prin încălcarea dispozițiilor legale în materia achizițiilor publice. Mai mult, împotriva deciziilor pronunțate de CNSC justițiabilii nu se mai pot adresa secțiilor de contencios administrativ, ci la Secția comercială, deși regimul juridic al deciziilor de atribuire este acela de act administrativ.

SEMNAL DE ALARMĂ

TI Romania a insistat în repetate analize asupra problemelor ridicate de cheltuirea resurselor publice, de lipsa de eficiență a României în accesarea fondurilor publice europene, dar și asupra sistemului neperformant și incert de achiziții publice care a dus la cheltuieli semnificative pentru investiții fără impact și la costuri uriașe pentru contribuabilii la bugetul astfel alocat. De aceea, voința de a asigura o cheltuie mai eficientă și transparentă a banilor publici și la absorbția fondurilor comunitare este de salutat. Cu toate aceste bune intenții – de scurtarea a termenelor de soluționare a contestațiilor și, deci, de fluidizare a sistemului de achiziții publice – această modificare este de natură să provoace o serie de vulnerabilități pe care, din păcate, legea de adoptare a OUG 76/2010 le generează:

1. Pericolul de neconstituționalitate a legii și de atacare, pe cale de consecință, a acesteia, la Curtea Constituțională, pentru încălcarea liberului acces la justiție, prevăzut de art.1 alin.(4) din Constituție, a art.21 alin.(4), privind caracterul facultativ și gratuit al jurisdicțiilor administrative, dar și ținând cont de precedentul înregistrat de o altă jurisdicție administrativă în această privință (Legea privind organizarea și funcționarea ANI).
2. Transferarea căii de atac a deciziilor CNSC către secțiile comerciale poate duce la declinări de competență, ceea ce poate de fapt întârzia și mai mult procedurile de achiziții publice.
3. Absența unor măsuri de sancționare exprese, pozitive sau negative, a operatorilor economici prin prisma calității execuției contractelor este de natură nu doar să vulnerabilizeze eficacitatea investițiilor din bani publici, ci și să încurajeze un mediu de afaceri susceptibil de corupție.

Contact media: Elena Calistru – elena.calistru@transparency.org.ro

SEMNAL DE ALARMĂ

Menținerea MCV și criticile la adresa României nu sunt o discriminare, ci arată că nivelul corupției a atins cote alarmante, iar acesta este rezultatul lipsei de coordonare strategică în privința măsurilor legislative și instituționale, ceea ce a condus la vulnerabilizarea excesivă a tuturor pilonilor de integritate și la afectarea credibilității reformelor și a României în general.

1. TI Romania a formulat aceste semnale de alarmă în repetate rânduri¹ în ultimii ani și recomandă autorităților de la București să abordeze lupta anticorupție din perspectiva aplicării de măsuri sistematice și coerente care să aibă impact real din punctul de vedere al politicilor de prevenire și combatere a corupției.
2. De asemenea, menținerea MCV este de natură să genereze progrese în reformarea sistemului judiciar și în lupta anticorupție, însă nici acesta nu este suficient pentru a reduce vulnerabilitățile; MCV ar trebui însoțit de un mecanism de evaluare a impactului măsurilor adoptate și a rezultatelor concrete obținute; astfel, pe viitor, rapoartele, pentru indiferent care se vor concentra mai mult asupra progreselor sau regreselor reale, și mai puțin asupra îndeplinirii formale a obligațiilor.

Lipsa unui asemenea mecanism de cooperare și verificare are ca efect mai degrabă perpetuarea și amplificarea situațiilor de neconformitate decât reducerea vulnerabilităților care afectează sistemul național de integritate

Afirmațiile din interviul acordat de ministrul Teodor Baconschi unui cotidian central, unde șeful diplomației românești a declarat că MCV este folosit în alte domenii și devine un handicap

Afirmațiile oficialilor români cu privire la Mecanismul de Cooperare și Verificare apărute în spațiul public în ultima perioadă se orientează spre faptul că acest mecanism este de natură să influențeze și alte aspecte și drepturi ale României ca stat membru al Uniunii Europene, cum ar fi aderarea la spațiul Schengen. Declarațiile politice subliniază că *MCV a devenit un handicap pentru România și o sursă de presiuni în alte domenii*, iar soluția ce pare a se profila este aceea de a denunța unilateral Mecanismul de Cooperare și Verificare.

Denunțarea unilaterală a acestui angajament asumat nu este un gest pe care România să și-l permită, dat fiind că MCV este un instrument care înlocuiește instrumentul amânării aderării cu cel clauzei de salvagardare pe justiție și care își are temeiul juridic în Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană. Însă și mai important din perspectiva semnalelor politice pe care România le dă în privința luptei împotriva corupției este faptul că, în condițiile în care la nivelul UE există o preocupare crescută pentru asigurarea unei poziții intransigente comune la nivel comunitar împotriva corupției, România pare a susține că problemele semnalate atât de Comisia Europeană, cât și de entități independente ar putea fi ignorate câtă vreme au fost bifate unele măsuri dispartate.

Mai mult decât atât, discursul din spațiul public indică faptul că existența MCV după aderarea la UE nu trebuie să se rezume de o manieră discriminatorie la România și Bulgaria, ci el trebuie aplicat și altor țări candidate la UE. Într-adevăr, integrarea în UE nu a fost și nu este suficientă pentru a ne asigura că putem ignora costurile corupției. Existența Mecanismului de Cooperare și Verificare și efectele acestuia dau măsura consecințelor pe care corupția și un sistem judiciar ineficient le pot avea asupra percepției unui stat – atât de către cetățenii lui, cât și de către actorii de pe scena europeană. Eforturile anticorupție nu trebuie folosite numai în scop publicitar, ci ca un mijloc de asigurarea a competitivității României și de garantare a drepturilor cetățenilor ei.

Contact media: Irina Lonean – irina.lonean@transparency.org.ro

Transparency International Romania își reafirmă misiunea asumată, de promovare în spirit solidar a sistemului românesc de integritate pentru diminuarea corupției, în baza valorilor transparenței, responsabilității și răspunderii, integrității, solidarității, curajului, dreptății și democrației.